

Teoria i Tècnica dels Gèneres Periodístics

Codi: 103113
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: David Vidal Castell
Correu electrònic: David.Vidal@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Francesc Burguet Ardiaca
José Vicente Rabadán Perea
Ezequiel Ramón Pinat
Catalina Gaya Morla
Antoni Vall Karsunke
David Fleta Monzon

Prerequisits

Per cursar l'assignatura cal que l'alumna tingui sensibilitat, interès i coneixement del món, capacitat crítica i habilitats expressives (cal que escrigui amb claredat i eloqüència sense faltes d'ortografia ni sintaxi).

Cal, també, que hagi aprofitat l'aprenentatge de l'assignatura 'Escriptura en premsa' i que sàpiga estructurar i escriure notícies.

Objectius

- Conèixer i reflexionar sobre les funcions del periodisme de qualitat i dels gèneres interpretatius: què és el periodisme i què aporta a una societat democràtica que vol ser crítica i progressista?
- Estudiar els gèneres periodístics des d'una perspectiva analítica i descriptiva i no pas normativa i catalogadora.
- Aprofundir específicament en tres gèneres periodístics: crònica, entrevista i reportatge: analitzar-los, descriure'ls i escriure'ls.
- Reflexionar sobre les aptituds i els criteris ètics del bon periodista (neutralitat, rigor, sensibilitat, empatia...)
- Aprofundir en les habilitats expressives del bon periodista.

Competències

- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Dissenyar els aspectes formals i estètics en mitjans escrits, gràfics, audiovisuals o digitals, i usar tècniques informàtiques per a la representació d'informació mitjançant sistemes infogràfics i documentals.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.

Resultats d'aprenentatge

1. Adequar la presentació de les notícies a les necessitats establertes per l'espai redaccional.
2. Buscar fonts informatives, seleccionar-les i aplicar-hi criteris de valoració crítica.
3. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
4. Comentar i editar correctament textos o altres produccions mediàtiques relacionades amb la periodística.
5. Elaborar notícies, cròniques i reportatges amb els seus respectius subgèneres.
6. Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
7. Reconèixer la virtualitat i els límits de la llibertat d'expressió en valorar processos informatius.
8. Tractar els fets informatius en el gènere periodístic més adequat.

Continguts

-El periodisme com a labor intel·lectual i el periodista en qualitat d'emparaulador de la realitat.

-Habilitats, aptituds i actituds del bon periodista: criteris ètics i habilitats expressives.

-Els gèneres i la seva lògica de funcionament i d'evolució (la hibridació i la innovació com a tendència)

-Estudi de la crònica, l'entrevista i el reportatge des d'una perspectiva analítica i descriptiva.

-Les bases textuais (narració, descripció i diàleg) com a base d'aquests gèneres periodístics.

-Identificació i construcció de l'esdeveniment periodístic: criteris de tematització i condicionants.

-La investigació a través de la pròpia experiència. Com escrivim des de la pròpia vivència?

-La investigació a través del testimoni dels altres: les fonts documentals i les fonts personals.

-Els estils periodístics i la recerca d'una 'veu pròpia'.

-La convocatòria de la veu aliena. Com el periodista dóna pas a la veu de les fonts en el relat?

-Alguns procediments de composició en el relat periodístic (tipus de narrador i el punt de vista, contrucció de la trama, caracterització de l'espai i dels personatges...)

-En tots els aspectes del contingut, òbviament, l'assignatura serà sensible als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere

Metodologia

L'assignatura compta amb dues hores de teoria setmanals i una de pràctica.

a) En **la classe de teoria**, el mètode fonamental és l'exposició del/la professor/a però també la participació de l'alumna en el debat que es pugui generar a classe.

Així mateix, el/la docent donarà referències bibliogràfiques concretes que l'alumna haurà d'estudiar pel seu compte (activitat autònoma).

Són, per una banda, aportacions fetes especialment des de la Comunicació Periodística, tant pel que fa a l'àmbit de la Teoria de la Comunicació, com la Teoria dels Gèneres.

Tanmateix, també es treballarà amb les aportacions d'altres disciplines com la Lingüística, la Filosofia del Llenguatge, la Teoria Literària; i les Ciències Socials i que han donat llum a aspectes de la nostra disciplina.

b) En **la classe pràctica** es faran dos tipus d'activitats:

-Seminaris de lectura i anàlisi de:

- Textos periodístics canònics -cròniques, reportatges, entrevistes- d'autors com Tom Wolfe, Irene Polo, Rosa Montero, Truman Capote, Hunter S. Thompson, Oriana Fallaci, Nellie Bly, Leila Guerriero, James Agee, Manuel Vicent, Vázquez Montalbán, etc., amb la voluntat que l'alumna conegui la tradició periodística.
- Textos periodístics d'actualitat -cròniques, entrevistes i reportatges- que funcionen com a exemples.

Aquestes seran classes de discussió oral i que requereixen la participació de l'alumna. Es valorarà, emfàticament, la seva participació pertinent i intel·ligent.

- Pràctiques instrumentals. Es faran a l'aula i seran exercicis per treballar alguns aspectes concrets de cada gènere (exercicis de textualització i de citació...).

En les classes pràctiques es combinarà, doncs, el treball personal tant dirigit com supervisat i també autònom, amb l'anàlisi i la discussió col·lectiva al voltant dels textos.

-Les sessions pràctiques s'aplicaran a l'escriptura de tres gèneres periodístics (crònica, entrevista i reportatge) que l'alumna farà fora de les hores lectives, tutoritzades pel seu professor/a de pràctiques.

SESSIONS D'AVUACIÓ A TEORIA

La part teòrica de l'assignatura es pot seguir amb avaluació contínua (si l'estudiant tria fer un treball de curs tutoritzat) o es pot optar per un examen final, que es fa a la penúltima sessió del curs de teoria, ja que la darrera es dedica a l'explicació de l'examen i de les seves respostes, com a aprofitament didàctic de l'examen. Així mateix, la sessió anterior a l'examen és de preparació i explicació de l'examen, i ha de ser d'assistència obligada per als que triende fer examen de teoria.

CALENDARI CONCRET: SESSIONS PUNTUABLES d'AVUACIÓ CONTÍNUA A PRÀCTICA: 4 ACTIVITATS AVALUADES DE 4 TIPUS DIFERENTS AL LLARG DEL CURS.

- Els encàrrecs puntuables seran 3, com ja ha estat apuntat, que s'elaboren FORA de les hores d'aula, però QUE S'ENCARREGUEN i es tutoritzen tant en sessions d'aula com en el despatx.

- La 4a feina avaluable en la pràctica seran els treballs d'aula que hem descrit més amunt: encàrrecs d'anàlisi i discussió col·lectiva, treballs instrumentals que s'encarreguen en les sessions d'aula.

- Les 3 pràctiques puntuables es lliuren al voltant de:

-- la 5a o 6a sessió de pràctiques la primera (entrevista);

-- al voltant de la 10a-11a sessió (crònica)

-- i en la darrera sessió de pràctiques del curs (reportatge).

- Tal com indica la normativa d'avaluació contínua, cap d'elles val més del 50%, ja que tenen aproximadament un terç de pes cadascuna en la nota final pràctica; el restant 10% el constitueix els ja explicats treball d'aula: encàrrecs d'anàlisi, participació i treballs voluntaris.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Explicacions teòriques del professor/a	10	0,4	1, 2, 4, 6, 7, 8
Seminaris de lectura	10	0,4	1, 2, 3, 5, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutories presencials i/o virtuals, tant per aclariments sobre teoria com per assessorament sobre les pràctiques.	7	0,28	2, 3, 8
Tipus: Autònomes			
Esctura dels textos periodístics (crònica, entrevista i reportatge). El temps inclou les tasques d'investigació i observació, entrevistes diverses i consulta de fonts documentals.	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 8
Lectura, comprensió i estudi de les referències bibliogràfiques per preparar els seminaris així com la prova teòrica	20	0,8	6, 7, 8

Avaluació

Les competències de l'assignatura seran avaluades a través:

- D'una prova teòrica.
- De l'escriptura d'una crònica, d'una entrevista i d'un reportatge.
- De l'anàlisi de les lectures de textos teòrics i peces periodístiques.

Per aprovar l'assignatura cal haver assistit al 80% de les sessions teòriques i pràctiques, i cal haver aprovat tant la part de teoria com la part pràctica així com cadascun dels gèneres (la crònica, l'entrevista i el reportatge).

La reavaluació de la matèria només es farà en els casos que s'hagi obtingut com a mínim un 3.

Si l'alumna suspèn les dues parts de l'assignatura o alguna de les dues parts, li constarà un *Suspens* com a nota final.

Si l'alumna no es presenta en cap o en alguna de les dues parts de l'assignatura li constarà un No presentat.

REVISIÓ DE QUALIFICACIONS

TEORIA

Per al procediment de revisió de qualificacions l'estudiant podrà assistir al despatx del professorat per rebre devolució del seu treball d'avaluació continuada; en cas d'haver suspès, si la nota és superior a 3, podrà arranjar aquells aspectes que el professorat consideri adients i lliurar-lo de nou en un termini de temps que ho permeti. Si ha suspès l'examen final, sempre amb una nota superior a 3, el professorat responsable disposarà una nova prova de reavaluació/recuperació adequada, que pot consistir en un nou examen o en un treball.

PRÀCTICA

Atès que és una assignatura en què l'escriptura pràctica s'avalua en termes d'avaluació contínua, amb una diversitat de proves diferents avaluable (4, 3 d'elles molt rellevants), el professorat responsable ha de disposar de mecanismes de reavaluació si la nota final pràctica és superior a 3. Aquests treballs seran fonamentalment la repetició d'aquelles pràctiques suspeses, que s'han de poder entregar dins d'un termini raonable un cop coneguda la primera avaluació que s'ha suspès.

(***) El marc general de l'avaluació i la re-avaluació d'aquesta assignatura segueix les instruccions ad hoc aprovades per la Junta de Facultat de 05/05/2016, entre les quals, les següents:

1. Les assignatures de grau de la Facultat han de planificar sistemes de recuperació (activitats de reavaluació) d'acord amb la normativa acadèmica de la UAB (article 112.2) i amb el document aprovat a la Junta de Facultat de Ciències de la Comunicació de l'1 de juny de 2012 *sobre programació d'activitats de reavaluació a les assignatures dels estudis de grau*.

2. Els alumnes que hagin participat de l'avaluació continuada i suspenguin la teoria podran recuperar-la sempre que hagin obtingut una nota mínima de 3 punts -tot i que un professor pot determinar una nota inferior-, i hagin realitzat la revisió ordinària. Cada equip docent determinarà, segons l'especificitat de l'assignatura, si hi ha altres proves recuperables. Si es dóna aquest cas, decidirà les condicions que cada estudiant haurà d'assolir per presentar-se a la recuperació i la nota màxima a la que pot optar, que han de constar a la guia docent.

3. La nota obtinguda en la recuperació de la teoria serà la nota definitiva d'aquesta part. El resultat d'aquesta activitat no ha de representar la qualificació final.

4. El sistema de barems i condicions per accedir a la recuperació ha de ser aplicat de la mateixa manera en tots els grups d'una mateixa assignatura.
5. La recuperació tindrà lloc dins del període que estableix el calendari acadèmic de la Facultat.
6. Aquestes instruccions no impedeixen que els professors puguin establir sistemes per apujar notar dels estudiants aprovats.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Esriptura (crònica, entrevista, reportatge...) i anàlisi i comentari de textos	60%	40	1,6	1, 2, 4, 5, 8
Prova teòrica	40%	28	1,12	1, 4, 5, 6, 7, 8
Reavaluació de la teoria	40%	15	0,6	1, 3, 4, 5, 7, 8

Bibliografia

BÀSICA:

- Balsebre, Armand; Mateu, Manuel, i Vidal, David (1998): *La entrevista en radio, televisión y prensa*, Madrid, Cátedra.
- Burguet, Francesc (2015): *El mejor libro jamás escrito sobre entrevistas*, Barcelona, UOC.
- Burguet, Francesc (2004): *Les trampes dels periodistes*, Barcelona, Edicions 62.
- Cassany, Daniel (1993): *La cocina de la escritura*, Barcelona Anagrama.
- Chillón, Albert (2015): *La palabra facticia, literatura, periodismo y comunicación*. Barcelona, València, Castelló, UAB-UV-UJI.
- Chillón, Albert (1994): *La literatura de fets*, Barcelona: Llibres de l'Índex.
- Chéjov, Anton P. (2005): *Unos buenos zapatos y un cuaderno de notas. Cómo hacer un reportaje*, Barcelona, Alba Editorial.
- Chiappe, Domenico (2010): *Tan real como la ficción*, Barcelona, Laertes.
- DD.AA. (2002): 'Comunicació periodística: un canvi de paradigma?', monogràfic de la revista *Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura*, n. 28
- Echevarría, Begoña (2002) *Las W de la entrevista*. València: Universidad San Pablo.
- Gayà, Catalina (2017) *El mar es tu espejo*. Madrid: Libros del K.O.
- Gueriero, Leila (2009) *Frutos extraños*. Madrid: Alfaguara.
- Gomis, Llorenç (1989): *Teoria dels gèneres periodístics*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, CEDIC.

Hoyos, Juan José (2003): *El arte y el oficio de narrar en periodismo*, Universidad de Antioquia.

Montero, Rosa (1998) *Entrevistas*. Madrid: El País-Aguilar.

Núñez Ladevéze, Luis (1995): *Introducción al periodismo escrito*, Barcelona, Ariel.

Saavedra, Gonzalo (1999): *Voces con poder*, TD, UAB.

Toutain, Ferran (2000): *Sobre l'escriptura*, Barcelona, Papers d'Estudi.

Vidal, David (2005): *El malson de Chandos. La crisi acadèmica i professional del periodisme des de la crisi postmoderna de la paraula*, Barcelona, València, Castelló, Aldea Global.

Wolfe, Tom (1974): *El nuevo periodismo*, Barcelona, Anagrama.

COMPLEMENTÀRIA:

Aleksiévix, Svetlana (2016) *La pregària de Txenòbyl*. Barcelona: Raig verd.

Arfuch, Leonor (1994): *La entrevista, una invención dialógica*, Barcelona, Paidós

Bly, Nellie (2018) *La vuelta al mundo en 72 días*. Madrid: Capitán Swing.

Borrat, Héctor (1989): *El periódico, actor político*, Barcelona, Gustavo Gili.

Castells, Manuel (2009): *Comunicación y poder*, Madrid, Alianza Editorial

Duch, Lluís i Chillón, Albert (2012): *Un ser de mediaciones. Antropología de la comunicación*, Barcelona, Herder.

DD.AA. (2000): 'Narrativitat i comunicació', monogràfic de la revista *Anàlisi. Quaderns de comunicació i cultura*, n. 25.

Gaye Tuchmann (1983): *La producción de la noticia. Un estudio sobre la construcción de la realidad*, Barcelona, Gustavo Gili

López García, Ángel (1996): *Escritura e información*, Madrid, Cátedra.

Sáez, Albert (1999): *De la representació a la realitat*, Barcelona, Dèria.

Teruel, Elvira (1997): *Retòrica, informació i metàfora*, Barcelona, UAB.